

(«traure part d'una cosa o disminuir-la») tampoc ho diuen; en uns comptes que copio el 1959 del poble pallarès d'Estafs (prestats per J. Lluís Pallarès), escrits el 1822, tampoc no es veu això encara sinó simplement 'rebaixar, fer una substracció, restar': «pagà --- 3 rals 12 sous; *defalcadas* éstas, queda debent ---» (f° 44r). L'*InoLC* cita ja *defalcades* en un doc. ross. de 1341 i «no pusca *defalc* res del preu» en un de 1378. Altrament *AlcM* no documenta *defalc* fins a 1629 i *defalcació* el 1418; car els exs. de *defalc* i *defalca* que cita en els anys 1315 i 1341, semblen errades de lectura per *defalta(r)*.

DERIV.: *Desfalc* [1803, Belv.]. *Desfalcador*. *Desfalcament* [Lab. 1839].

Desfarcellat, V. *farcell* i *desfaiçellat* (supra) *Desfarda*, *desfardar*, *desfardellar*, V. *farda*, *fardell* *Desfargalat*, V. *fargalada*

Desfargat: encreuament de *descargat* amb *desfardat*, derivat de *farda* amb el sentit de 'brossa, runa'.

Desfavor, *desfavorir*, *desfavorit*, V. *favor*

Desfecat: però què és això del manuscrit (1) del *Tirant* que escriuen ací Montoliu i Moll (en publicar *DAG*, i *AlcM*): és clar que volen dir l'ed. princeps.

Desfeciós, V. *desfici* *Desfeixir* eiv.: suposo mera calcografia per *desjeir* (AFEGIR) *Desfer*, V. *fer Desferma*, *desferment*, *desfermar*, -mat, V. *fermar Desferra*, *desferracavalls*, *desferrador*, *desferjar*, V. *ferro Desfet*, *desfeta*, V. *fer Desfiament*, *desfiar*, V. *fiar* *Desficiaci*, *desficiaci*, V. *desfici*

DESFICI, igual que oc. *defeci* 'flaqueza, decaïment, malura', pres des de molt antic del ll. *defectio*, -onis 'abatiment, feblesa'; per via mig-sàvia partint del nominatiu *defectio*, d'on primer *defeci* i després *desfeci*, per influència del cat. *desfer*, i canvi metafònic de la *é* en *i* a causa de l'altra *i*. □ 1.ª doc.: *desfici*, fi segle XIV, BMetge; *desfeci*, S. XIV i princ. S. XV, StVicentF.

«Consiència no ajats, / si volets viure: / jamás no farets la gent riure, / si no sots nissil! / trebal lunyarets a *desfici* / de vostre cors», *Sermó*.¹ No gaire més tard apareix el mot amb el vocalisme etimològic: «les gents no han acostumat de dejunar: veus que quan ve a hora de tèrcia, ja volrien menjar, e veus que la còlera purge, e ve lo *desfeci*, e per ço haja paciència», StVicentF (trad. *efficiuntur impatientes*, *Quaresma*, p. LII). «[càrçer] fas parents y germans que se'n allunyen / per augmentar sos mals y sos *desfici*s, / per lo qual dins son cor, ab destemplansa, / agonies sens par tostemps lo punyen», en el mallorquí Antoni de Verí, a. 1623, JMBover, *BiEscrBal*. II, 498; XI, 2.4.

Segueix molt usat en la Renaixença: «y vénen tots en rua, d'Alcides en seguici, / que s'obre pas entre arbres y roques, com un riu; / quan, feta un mar de llàgrimes, cansada y ab *desfici*, / gentil minyona - plàcia-us ohir ma cuyta - els diu», *Atl.* (272); «lo perill de la congestió cerebral havia, doncs, desaparegut; mes, per arribar aquí, quantes subhors, quantes angúnies, quins *desfici*s per a la pobre mare!», Noller

(*Vilaniu*, 366); «herbes que curen tota mena de tares i malures, quan no són per a ullferit de mal donat o no encomanen el *desfici* d'amor», Coromines (*Silèni*, VII, p. 95). Vegeu-ne encara d'altres en el *DBal*.

La forma *desfici* és avui quasi general; fins a Eivissa («*desfissi*: desazón, desasosiego, ag. cación», Pérez Cabrero), si bé allà hi ha una variant apocopada: «ja conec que hauràs sufrít / alguna mica de ràbia, / que pareix que tens *desfis* / i fas molta mala cara» (cobla pop., Castelló, *Ibiza y Form.*, p. 93). La forma è deu ser viva encara a la Garrotxa, si bé amb un sentit com 'destrossa' o 'desori, rebombori', posat dues vegades en boca d'un home rústic: «val més que partim peres com a amics, perquè si no, encara seria pitjor: aquesta dona 'm crema les sancs y un dia jo faria un *desfèssit*. Punday, no! Em ma vida m'he estalviat una hora de treball --- mes tampoc me vull estalviar una seba ni un trago ---», «repunday, y que ve just! Que si no, li dic que aquí hi ha un *desfècit!*», MVayreda (*Sang Nova*, I, IV, 24; V, IV, 364). I en valencià: «*desfèci* o *desfècit*: desprecio o menosprecio: mofa, burla o escarnio», Escrig, 1859.

El mot és també occità, amb ampla difusió; car allà *defeci* ja apareix en quatre textos en vers, dos del S. XIV, i altres dos o tres del XIV o el XIII, un de 1288, amb el sentit de «dégoût», «manque d'appétit», «consumption» i també com a nom d'una malura que ataca els *Auzels Cassadors* dificultant-los la respiració i torbant-los la vista, i la nostra variant amb -s-, *desfeci*, en el *Floretus* (princ. S. XV, zona avinyonesa), traduït *veternum* ('letarg', o potser 'icterícia'). El *Breviari d'Amor* de MÈrmengaut de Beziers (1288) porta «a *defeci* dizo li autor / es bon usar *ferigola*», v. 7061, que sembla ser el passatge que el traductor català (S. XIV sembla) gira per «la *frigola* cuyta ab vin / es <bona> contra *desfeci*» (*DBal.*, s. v. *frigola*), passatges que tant en llengua d'oc (*PSW*) com en la nostra poden contenir la més antiga documentació del mot en les dues llengües.

Mistral, en el *Tresor dou Felibrige*, porta *desfèci* «ennui, dégoût, abattement, mélancolie, chagrin mêlé de dépit, déplaisir, désagrément, mal au coeur»; el mateix Mistral, com a poeta, ens el documenta en les seves epopeies: «uno chato qu'à vist la vòu, e la vòu, lou nèsci! / E tant vioulènt es soun *desfèci*, / e soun amor, de talo espèci, / que m'a fa pòu!», *Mireio* (VII, 50.5); «de toun *desfèci* me regale: / ta penitènci m'es un chale!», *Calendau* (VII, 71.1). Amb gran extensió dialectal: Briançonnais «*desfeci*: chagrin mêlé de dépit; ennui, dégoût, insouciance morale; *desfeiciar* impatienter» (Chabrand); Barcelonnette *desfèci* m. «fatigue morale» (Arnaud-Morin); llgd. or. *desfèci* «ennui, dégoût, mal au coeur» (Sauvages); Roergue *desfèci* «dégoût ---» (Vayssier); Orilhac *desfèci* m. «dégoût» (Lhermet, p. 91); Illem. *defeci* m. «désagrément, défaite» (Laborde); Armanhac *desfèsi*, *desfèsi*, «ennui, dégoût, mélancolie, déplaisir» (Palay).

Va penetrar també, poc o molt, en parlars aragonesos, i ja d'antic: *desfecio* rimant amb *neccio* que Morel-Fatio entén com 'desfici', però amb un context